

Kiezen Franstaligen voor loopgraven?

Iemand zal ooit moeten bewegen, schrijft **PASCAL DELWIT**, want de huidige omstandigheden hebben een beperkte houdbaarheidsdatum. Maar wel wil hij nog aanstippen dat de Franstaligen niet zo onredelijk zijn als men boven de taalgrens denkt.

PASWAL DELWIT

Wiet? Politicoloog, verbonden aan de ULB.
Wat? Ook al zit alles muurvast en is de achterdocht tussen een aantal partijen groot, er zal iets moeten gebeuren.
Waarom? Keuzes en beslissingen dringen zich op die 'lopende zaken' overstijgen.

De Franstaligen, ook zij die zoals ik voorstander waren van een gedurfd en zelfs gedeeltelijk onevenwichtig compromis, hebben hun grens bereikt. Ze hebben al hun mogelijkheden uitgeput. De tijd van de loopgraven is aangebroken.' Deze uitspraak van de vice-voorzitter van de PS, gewezen vicepremier Philippe Moureaux, dateert van amper een maand geleden. We moeten ze zien voor wat ze is - een moment van communicatie in een gegeven context - maar ze vormt geen slechte samenvatting van een houding die niet alleen bij de Franstalige politieke elites maar ook bij veel burgers aan belang wint.

Na de federale verkiezingen van 13 juni 2010 gingen veel Franstalige partijleiders - als ze uitgenodigd werden - naar de onderhandelingstafel met de oprechte ambitie om niet alleen met de verkiezingsuitslagen rekening te houden maar ook met hun beoordeelingsfouten sinds 2005, ook al waren zij niet de enigen die fouten hadden gemaakt. Men begon te onderhandelen op basis van een tussen de leiders van de PS en van de N-VA overeengekomen kader. Een compromis kreeg vorm, maar liep einde juli 2010 feitelijk en begin september 2010 officieel op de klippen. Het mislukte omdat de N-VA zich niet hield aan het kader dat de overwinnaars van de verkiezingen van 2010 hadden afgesproken. De partij week ervan af onder de impuls van de CD&V, die onder meer de herziening van de bijzondere financieringswet eiste.

De Franstalige partijen die toen mee onderhandelden, verwierpen die eis niet, maar namen hem op in het kader. Johan Vande Lanotte kreeg de opdracht een synthesevoorstel te formuleren als werk-basis voor een formatie. CD&V en N-VA wezen zijn voorstel om eigen redenen af. Maar geen van beide konden ze een document en een voorstel voorleggen waarop het antwoord niet uitsluitend zou afhangen van de taalrol van de politieke partijen (anders dan de voorstellen van Elio Di Rupo en de nota van Johan Vande Lanotte). In dat opzicht zijn de nota van Vande Lanotte en die van Wouter Beke trouwens niet gelijkwaardig. Het document van Vande Lanotte was bedoeld als een synthese die als basis voor onderhandelingen zou dienen en werd voorgesteld aan de zeven onderhandelende partijen. Het rapport van Beke vroeg sommige partijen, niet eens om zich uit te spreken over zijn inhoud als basis voor een regeringsvorming. Geen enkele politieke

CARTOON VAN DE WEEK: DUBUS

'Meneer Sarkozy? Heb je niet nog enkele plaatsen vrij in een klooster?' Verschenen in La Dernière Heure. © dubus

De N-VA kiest haar partners in het noorden van het land en de PS doet hetzelfde in het zuiden

partij heeft het rapport trouwens ontvangen. Volgens de voorzitter van de CD&V zullen alleen de vorst en de opvolger(s) van Beke zelf het te zien krijgen. Daarnaast volgt de N-VA voor het bepaalde van de regeringspartners een confederale logica: de N-VA kiest 'haar' partners in het noorden van het land en de PS doet hetzelfde in het zuiden. Als historicus weet Bart De Wever ook wel dat er nog nooit op die manier een nationale/federale regering tot stand gekomen is. Enkele keren zat de grootste partij van een van de taalgroepen niet eens in de meerderheid (de PS in 1981 en 1987).

Het Franstalig discours

De huidige analyse van de Franstaligen, met nuanceverschillen tussen de partijen, is eigenlijk heel eenvoudig.

1. Er was een kader vastgelegd en men heeft het overschreden; 2. Ze hebben herhaaldelijk benadrukt en concreet

moelijk vatten. Omgekeerd zullen de Franstalige partijen en zeker de PS niet buiten een kader treden waarin ze, vinden zij, grote toegevingen aan de sociale eisen van de Vlamingen hebben gedaan en zelf weinig hebben gevraagd, afgezien van de herziening van de herfinanciering van het Brussels Gewest.

De situatie zit dus vast, ook omdat het vertrouwen tussen de politieke leiders zoek is en alle Franstaligen ervan overtuigd zijn dat de N-VA (meer de partij dan Bart De Wever zelf) hoe dan ook geen akkoord met de Franstalige partijen wil aangaan, behalve als het een *overgang* is. Ze herinneren zich het 'Schilz-syndroom' en het Egmontpact maar al te goed. Bovendien brengt elke dag ons dichterbij de gemeenteraadsverkiezingen, waarin de N-VA haar slag hoopt te slaan. Die verkiezingen zijn ook van cruciaal belang voor de CD&V en de PS, die altijd hun kracht uit hun lokale inplanting hebben geput.

Wordt het dan een loopgravenoorlog? Vast en zeker. Eigenlijk is hij al een poos bezig. Maar toch zullen we ooit uit de loopgraven moeten komen. De omstandigheden die een jaar lang een regering van lopende zaken mogelijk hebben gemaakt, zijn vergankelijk. En zelfs als ze blijven bestaan, zal men keuzes moeten maken en beslissingen moeten nemen om de uitdagingen aan te pakken waar mee België wordt geconfronteerd.